

Брюксел, 04.08.2016
C(2016) 5204 final

ПУБЛИЧНА ВЕРСИЯ

Настоящият документ има единствено
информативна цел.

**Относно: Държавна помощ SA.45861 (2016/N) — България
Подкрепа за енергоемките потребители под формата на
намаление на допълнителната такса**

Уважаеми господин министър,

1. ПРОЦЕДУРА

(1) След предварително уведомление по електронен път от 5 юли 2016 г. българските органи уведомиха за мярка за помощ под формата на намалено финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници за енергоемките потребители (ЕЕП).

2. ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ НА СЪОТВЕТНАТА МЯРКА

**2.1. Финансиране на системата за подкрепа за насърчаване на
производството на електроенергия от възобновяеми източници**

(2) От 1 август 2013 г. в България разходите, направени за подкрепа на възобновяемата електроенергия на преференциални покупни цени¹, се финансират от приходите от тръжната продажба на квоти за емисии на парникови газове, както и от допълнителна такса, заплащана върху цената на електроенергията. Допълнителната такса се заплаща от всички крайни

¹ Дело номер: SA.44840 (2016/NN)

Даниел МИТОВ
Министър на външните работи
ул. „Ал. Жендов“ № 2
1113 СОФИЯ/Sofia
БЪЛГАРИЯ/BULGARIE

потребители, свързани към българската електрическа мрежа, въз основа на използваната от тях електроенергия.

- (3) Допълнителната такса се определя ежегодно от българския енергиен регулатор — Комисията за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР). Нейното изчисляване гарантира справедливо разпределяне между участниците на пазара на разходите, произтичащи от финансирането на подкрепата за възобновяемата енергия.
- (4) За потребителите на либерализирания сегмент от пазара на електроенергия допълнителната такса е под формата на такса за „задължения за обществена услуга“ (ЗОУ), платена за всеки MWh консумирана електроенергия, в допълнение към цената на електроенергията. За потребителите на регулирания сегмент от пазара на електроенергия допълнителната такса е включена в регулираната цена на електроенергията.

2.2. Намаляване на финансирането на системата за подкрепа на ЕЕП

- (5) От 2011 г. насам крайните потребители са изправени пред нарастващи разходи за електроенергия. Според българските органи последиците от тези увеличения на цените са значителни, особено за ЕЕП, тъй като се влошава тяхната конкурентоспособност на международните пазари.
- (6) Българските органи твърдят, че потенциалната загуба на конкурентоспособност поради високите разходи за електроенергия може да застраши икономическата жизнеспособност на ЕЕП. ЕЕП генерират около 10 % от brutния вътрешен продукт на страната и са големи работодатели. Евентуалното им преместване или прекратяването на дейността им би имало сериозни отрицателни последици върху българската икономика като цяло.
- (7) Поради това българските органи уведомиха за схема за подпомагане за компенсиране на ЕЕП за част от допълнителната такса за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници.

2.2.1. Бенефициери

- (8) Бенефициерите на схемата, предмет на уведомлението, са промишлени предприятия, осъществяващи дейност² в секторите, изброени в приложение 3 към Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика (НПОСЕ)³, и промишлени предприятия с електроенергийна интензивност от поне 20 %, осъществяващи дейност в секторите, изброени в приложение 5 от НПОСЕ.
- (9) Българските органи са определили следните допълнителни критерии, които бенефициерите трябва да изпълняват:

² Това означава, че най-малко 60 % от годишните приходи за предходната календарна година трябва да идват от дейност в сектор, посочен съответно в приложение 3 или в приложение 5.

³ Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 — 2020 г. (ОВ С 200, 28.6.2014 г., стр. 1—55).

- бенефициерите не могат да бъдат „предприятия в затруднено положение“, както е определено за целите на НПОСЕ в Насоките за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение⁴;
 - бенефициерите не могат да имат неуредени данъчни или социалноосигурителни задължения към държавата или към общинските органи, освен когато тези неуредени задължения са разсрочени или отложени;
 - бенефициерите не могат да имат висящо задължение за възстановяване на помощ, обявена с решение на Комисията за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар.
- (10) В допълнение към това когато бенефициерите подлежат на изискванията на член 57, параграф 2, точки 1, 2 и 3 от Закона за енергийната ефективност⁵, те i) подлежат на одит на енергийната ефективност или трябва да прилагат сертифицирана система за управление на енергията или околната среда, предмет на процедура на сертифициране от независим орган за съвместимост с европейските и международните стандарти, и ii) трябва да представят на Агенцията за устойчиво енергийно развитие доклад за управление на енергийната ефективност.
- (11) Българските органи прилагат праг от 1 GWh годишно потребление на електроенергия. Българските органи обясниха, че това е необходимо, тъй като ползите няма да превишават административните разходи за прилагането на схемата за помощ с оглед на преките и непреките разходи, заплащани от бенефициерите, публичната администрация и доставчиците на електроенергия. Те са изчислили, че годишно потребление до 1 GWh съответства на сумата от 19 000 лева (9 714,4 евро).

2.2.2. *Размер на компенсацията*

- (12) ЕЕП, допустими за помощ съгласно схемата, предмет на уведомлението, ще се ползват от следните намаления на допълнителната такса за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници, в зависимост от равнището на тяхната интензивност на електроенергията:
- а) 40 % намаление за интензивност на електроенергията от 5 % до 10 % включително;
 - б) 60 % намаление за интензивност на електроенергията от 10 % до 20 % включително;
 - в) 85 % намаление за интензивност на електроенергията над 20 %;
- (13) Интензивността на електроенергията се изчислява в съответствие с методологията, посочена в приложение 4 към НПОСЕ, като разходите за електроенергия на съответните бенефициери се разделят на брутната

⁴ ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1—28.

⁵ Тази разпоредбата налага задължения за енергийна ефективност на предприятията, които попадат извън категорията малки и средни предприятия.

добавена стойност (БДС). Българските органи потвърдиха, че и БДС се изчислява в съответствие с приложение 4 към НПОСЕ като сбор на брутни опериращ излишък и съответните разходи за персонал.

- (14) Разходите за електроенергия се изчисляват като произведение на електропотреблението и претеглената средна годишна цена на електроенергията при базово натоварване за предходната календарна година, определени от оператора на българската енергийна борса.
- (15) За нови предприятия, които имат дейност от по-малко от една година, за първата година се използват прогнозните данни за първата година на експлоатация. През втората година на експлоатация се използват данните за първата година на експлоатация. През третата година на експлоатация се използва средната аритметична величина на данните за първата и втората година на експлоатация. От четвъртата година нататък се използва средната аритметична величина за предходните 3 години.
- (16) Що се отнася до референтната цена на електроенергията, която ще се използва за изчисляването на разходите за електроенергия, българските органи обясниха, че потенциалните бенефициери на помощта могат да закупуват електроенергия директно на енергийната борса. В този контекст избраната референтна цена е добър показател за средната цена на електроенергията, на която ЕЕП закупуват електроенергия на българския пазар.
- (17) Освен намаленията, посочени в точка (12) по-горе, българските органи възнамеряват да разрешат допълнителни намаления. С тези допълнителни намаления размерът на разходите, произтичащи от финансирането на подкрепата за електроенергията от възобновяеми източници, които трябва да плащат допустимите бенефициери, се ограничава на:
 - а) 4 % от БДС на съответното предприятие или
 - б) 0,5 % от БДС в случай на предприятия с интензивност на електроенергията от поне 20 %.
- (18) Българските органи са изчислили, че само ограничен брой дружества — не повече от 15 — ще могат да се възползват от допълнителното намаление, както е описано в точка (17). Тези потенциални бенефициери имат 50 % дял в българския износ и представляват фактор с голяма добавена стойност за икономиката на България. В същото време те са подложени на силен пазарен натиск от международни конкуренти.
- (19) Според изчисленията на българските органи допълнителните намаления ще възлизат на общо 2 832 000 лева (1 447 956 евро) под формата на помощ.
- (20) За да се избегне свръхкомпенсиране, българските органи допълнително изискват предприятията да не получават други форми на помощ за разходите, покрити от мярката, предмет на уведомлението.

2.2.3. *Функциониране на схемата*

- (21) Предприятията, желаещи да получат помощ, подават заявление до 31 март на съответната година, придружено от удостоверителни документи,

достатъчни да се докаже, че са изпълнени всички приложими условия за допустимост.

- (22) След оценка на заявленията Министерството на енергетиката изпраща на заявителите одобрение за намаляване на допълнителната такса за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници, уведомление, в което се посочва, че съответното заявление е непълно, или писмо за отхвърляне.
- (23) Одобрението ще бъде под формата на разрешително за помощ, издадено от Министерството на енергетиката за едногодишен ценови период, определен от българския енергиен регулатор.
- (24) Разрешителното за помощ съдържа информация за името на бенефициера, вида на мощностите, които експлоатира, и съответния им капацитет, размера на предоставената помощ и периода на валидност на разрешителното. В случай на бенефициери, на които са предоставени допълнителни намаления на вноските за финансиране на възобновяеми енергийни източници, както е описано в точка (17) по-горе, разрешителното за помощ съдържа също сумата, представляваща финансовата вноска, дължима от бенефициера.
- (25) Помощ под формата на допълнителни намаления се изплаща на бенефициерите само след като са представили документи, доказващи, че минималната дължима вноска, посочена в разрешителното за помощ, е действително изплатена.
- (26) Министерството на енергетиката е длъжно да следи за прилагането на мярката за помощ и да упражнява превантивен, текущ и последващ контрол на бенефициерите. Проверки за мониторинг и контрол се извършват през последното тримесечие на ценовия период, за който е била одобрена помощта.
- (27) Ако по време на последващата проверка се установи надвзета или недовзета помощ, Министерството на енергетиката предприема необходимите мерки, така че съответната надвзета сума незабавно се изплаща обратно или се дава компенсация за недовзетата помощ. Риск от надплащане или недостатъчно плащане би могъл да съществува например в случай на нови предприятия, които осъществяват дейност от по-малко от една година и чиито разходи за електроенергия се основават на прогнозни, а не на исторически данни.
- (28) Министерството на енергетиката води публичен регистър на всички заявления — както на одобрените, така и на отхвърлените. Публичният регистър съдържа информация за бенефициерите, които са получили помощ, за вида на помощта, която е била предоставена, и съответния ѝ размер.

2.2.4. Продължителност, предоставящ орган, правно основание, бюджет и финансиране

- (29) Продължителността на мярката, предмет на уведомлението, е от 1 август 2015 г. до 31 декември 2020 г.
- (30) Органът, предоставящ помощта, е Министерството на енергетиката.

- (31) Правното основание е Наредбата за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници.
- (32) Общият бюджет, предоставен за мярката, предмет на уведомлението, е 510 млн. лева (260,75 млн. евро), а годишният бюджет се изчислява на 102 млн. лева (52,15 млн. евро).
- (33) Мярката за помощ се финансира от фонд „Сигурност на електроенергийната система“ („Фонда“). Фондът е създаден със специални разпоредби — член 36б от Закона за енергетиката.
- (34) Фондът е регистриран като отделен правен субект, подчинен на Министерството на енергетиката. Той се ръководи от управителен съвет, който се председателства от представител на Министерството на енергетиката, а членовете му са представители на Министерството на финансите и Министерството на околната среда и водите, както и двама представители на производителите на електроенергия.

2.2.5. Натрупване

- (35) Помощта, предоставена по мярката, предмет на уведомлението, не може да се натрупва с други видове помощ за покриване на същите допустими разходи.

2.2.6. Не се предоставя нова помощ, докато не бъде възстановена предходна несъвместима помощ.

- (36) Както е посочено в точка (9), помощ по мярката, предмет на уведомлението, не може да бъде предоставена, ако бенефициерът все още разполага с по-ранна неправомерна помощ, която е била обявена за несъвместима с решение на Комисията.

2.2.7. Други

- (37) Българските органи потвърдиха, че в миналото не е била предоставяна помощ за намаляване на разходите на ЕЕП, свързани с финансирането на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници.

3. ОЦЕНКА НА МЯРКАТА

3.1. Наличие на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС

- (38) Съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар, освен когато е предвидено друго в ДФЕС.
- (39) В разглеждания случай ЕЕП са облагодетелствани, тъй като те са компенсирани за част от разходите по допълнителната такса, наложена на потребителите на електроенергия, която се използва за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници. Също така

мярката е избирателна, тъй като само някои предприятия и само ЕЕП в някои конкретни сектори могат да се възползват от нея.

- (40) В своето решение по делото *Vent de Colère* Съдът на ЕС припомни, че „[п]онятието намеса чрез държавни ресурси има за цел да обхване не само предимствата, предоставени пряко от държавата, но и тези, предоставени посредством публична или частна организация, определена или създадена от държавата за управление на помощта“⁶.
- (41) Помощта, предмет на уведомлението, е финансирана посредством фонд, който е създаден със закон и е под прекия контрол на държавата чрез управителен съвет, съставен предимно от правителствени служители. Бенефициерите трябва да кандидатстват за субсидия пред министъра на енергетиката. Министърът проверява дали са изпълнени условията за допустимост, съдържащи се в закона. Следователно помощта е финансирана с държавни ресурси и за нея носи отговорност държавата.
- (42) Потенциалните бенефициери са всички енергоемки предприятия, осъществяващи дейност в секторите, изброени в приложения 3 и 5 към НПОСЕ. Следователно те са активни в сектори, в които се осъществява търговия между държавите членки. Следователно мярката може да наруши конкуренцията и да засегне търговията между държавите членки.

3.2. Законосъобразност на помощта

- (43) Българските органи потвърдиха, че мярката, предмет на уведомлението, няма да бъде приведена в действие, преди Комисията да я одобри. Следователно България е изпълнила задълженията си съгласно член 108 от ДФЕС.

3.3. Съвместимост на помощта

- (44) Тъй като схемата компенсира ЕЕП за (част от) допълнителната такса за ЗОУ, използвана за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници, Комисията направи оценка на схемата за помощ въз основа на НПОСЕ, и по-специално раздел 3.7.2 от тях („Помощи под формата на намаляване на финансовата подкрепа за енергия от възобновяеми източници“).
- (45) В точки 185 и 186 от НПОСЕ се предвижда, че помощта следва да бъде ограничена до сектори, които са изложени на риск за тяхната конкурентна позиция поради разходите, произтичащи от финансирането на подкрепата за енергията от възобновяеми източници като функция от тяхната интензивност на електроенергията и излагането им на въздействието на международната търговия. Поради това като общо правило помощта може да се предостави само ако предприятието принадлежи към секторите, изброени в приложение 3 към НПОСЕ. Предприятията, принадлежащи към секторите, изброени в приложение 5 към НПОСЕ, отговарят на условията за отпускане на помощ, доколкото имат интензивност на електроенергията от поне 20 %. От информацията, предоставена от българските органи (вж.

⁶ Дело C-262/12, *Association Vent De Colère!*, EU:C:2013:851, точка 20.

точка 8 по-горе), следва, че помощта ще бъде предоставена на енергоемките предприятия в съответствие с НПОСЕ.

- (46) В допълнение, в точка 187 от НПОСЕ се предвижда, че държавите членки трябва да гарантират, че в рамките на допустимите сектори изборът на бенефициери е извършен въз основа на обективни, недискриминационни и прозрачни критерии и че по принцип помощта се отпуска по един и същ начин за всички конкуренти в един и същ отрасъл, ако те се намират в сходно фактическо положение.
- (47) Съгласно схемата, предмет на уведомлението, българските органи изискват редица допълнителни критерии и всички критерии се прилагат еднакво за всички бенефициери. Те произтичат от други законодателни изисквания, от задължението им към данъчните и социалноосигурителните органи, от контрол на административните разходи, както и от определени задължения съгласно правилата за държавна помощ, в частност тези, свързани с неправомерната помощ и натрупването. Поради това Комисията счита, че допълнителните критерии са обективни и прозрачни и не водят до дискриминация между предприятия, които се намират в сходно фактическо положение.
- (48) В точка 188 от НПОСЕ се предвижда, че помощта се счита за пропорционална, ако бенефициерите на помощта заплащат минимум 15 % от допълнителните разходи без намаление. Освен това в точка 189 се предвижда по-нататъшно ограничаване на размера на разходите, произтичащи от финансирането на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници, дължими на ниво предприятия, до 4 % от БДС, при условие че е необходимо, и до 0,5 % от БДС, при условие че е необходимо и предприятията имат интензивност на електроенергията от поне 20 %.
- (49) Системата, която България е създала, отговаря на тези условия, като максималната помощ, отпусната в общия случай, не трябва да надхвърля 85 % от допълнителната такса, използвана за финансиране на подкрепата за електроенергия от възобновяеми източници. Само за ограничен брой бенефициери, които са най-засегнати от допълнителната такса (вж. точки 17—18), се прилагат допълнителните намаления съгласно точка 189 от НПОСЕ.
- (50) С цел да се гарантира спазването на тези условия, Министерството на енергетиката ще извършва предварителни и последващи проверки, гарантиращи, че информацията, предоставена от бенефициерите в техните формуляри за кандидатстване, е фактически точна и че размерите на отпусканата помощ не водят до свръхкомпенсиране. Ако се установи, че даден бенефициер е получил помощ в по-голям размер от това, на което има право за дадена година, българските органи ще съберат излишната помощ. Поради това Комисията счита, че мярката, предмет на уведомлението, е в съответствие с точки 188—190 от НПОСЕ.
- (51) Съгласно точка 192 от НПОСЕ помощта може да се предоставя под формата на намаляване на такси или като фиксирана годишна сума за компенсация, или като комбинация от двете. България обясни, че помощта ще се предоставя под формата на намаляване на таксите чрез компенсация от

бюджета въз основа на действителното потребление на електроенергия. Следователно точка 192 от НПОСЕ е изпълнена.

- (52) В съответствие с раздел 3.2.7 от НПОСЕ от държавите членки се изисква да публикуват определена информация, свързана с бенефициерите на помощта, не по-късно от 1 юли 2016 г. Както е обяснено в точка (28), министърът на енергетиката води публичен регистър на подадените, одобрените и отхвърлените заявления. По този начин изискванията за прозрачност съгласно НПОСЕ са спазени.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- (53) Поради гореизложеното Комисията взе решение да не повдига възражения срещу помощта, тъй като тя е съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- (54) Ако това писмо съдържа поверителна информация, която не трябва да се предоставя на трети страни, моля, уведомете Комисията за това в срок от петнадесет работни дни от датата на получаването му. Ако в посочения срок Комисията не получи мотивирано искане, ще се счита, че сте съгласни пълният текст на това писмо да бъде предоставен на трети страни и публикуван в автентичната езикова версия на интернет сайта: <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.

Вашето искане следва да бъде изпратено по електронен път на следния адрес:

European Commission
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

С уважение:
За Комисията

Vera JOUROVÁ
Член на Комисията

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
За Генералния секретар,

Jordi AYET PUIGARNAU
Началник на Канцеларията
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ